

for Statsdrift som maaste mange andre, jeg er endog saa en Ven deraf inden for visse Grænser, men jeg vil bestemt fastholde, at Statsdrift har meget betydelige Mangler i Sammenligning med den private Drift, og navnlig den, at den er dyrere og ubevægligere, og at man derfor ikke bør gaa over til den, undtagen hvor det maa siges, at væsentlige Samfundsinteresser ikke kunne fyldestgøres uden den. Det forekommer mig ikke at være Tilfældet med Telefonvæsenet som Helhed, og jeg skal ikke negte, at jeg frygter i høj Grad for at faa den hele lokale Telefontrafik, som i saa høj Grad er et Forretningsforhold, der kræver den størst mulige Bevægelighed, den størst mulige Rapport til Publikum, og som meget vanskelig kan presses ind under Bevillingsformen og lignende sværere Maskineri, som Statsadministrationen kræver, ind under Staten. Jeg gylser noget ved at tænke mig den hele Hærstare af Telefonherrer og Damer omkabt til Statsfunktionærer. Det vilde være en meget væsentlig Udvidelse af det, man har kaldt Funktionarismen, som alle ere enige om ikke burde udvides uden Nødvendighed. Men det forekommer mig ogsaa, at en rimelig Ordning af disse Forhold vil kunne naas derved, at Staten overtager ikke alene som nu Linierne mellem Provinserne, men ogsaa i stort Omfang eller fuldkomment overtager Linierne mellem Byerne og de store Centre, hvorimod den helt lokale Trafik i de enkelte Byer og mellem Byerne og deres Omegn forbliver hos de private Selskaber. Det forekommer mig at være den ønskeligste Løsning af dette Spørgsmaal. Men naar man saaledes vil bevare den private Virksomhed paa dette Omraade, og det vil jeg sige, ud være med til, bliver det af stor Betydning, at man først og fremmest holder paa, at de private Selskaber virkelig komme til at svare en Afgift. Det er der aabnet Udgang til i § 2, i hvilken dog er brugt det ret ubestemte Udtryk: „om og hvilken Afgift der vil være at erlægge“. Det henstilles som uafgjort, hvorvidt der skal erlægges en Afgift. Jeg tror nu tværtimod, at det skal opstilles som Regel, at Afgift bør erlægges, derfor kan der jo være Undtagelsestilfælde, hvor man giver Afkald derpaa, fordi Virksomheden overhovedet ikke er rentabel. Men det bør ubetinget være Reglen, at det sker.

Jeg vil ogsaa henpege paa Usikkerheden af, at de Bestemmelser, der gives i § 2, benyttes derhen, at man i ret betydeligt Omfang paalægger de private Selskaber saadanne Forpligtelser, at deres Virksomhed kan blive fyldestgørende for Publikum og billig. Jeg tror ikke, at der er saa stor Grund til at være ængstelig paa de private Selskabers Vegne, som den ærede foregaaende Taler var. Der er ingen Tvivl om, at vore store Telefonselskaber have haft en overordentlig fordelagtig Forretning, og i Grunden have haft den nogenlunde paa tværs af de almindelige Regler, som gælde for den Art Ting. De have konkurreret med en Statsvirksomhed aldeles frit og uhindret, de have i mange Tilfælde handlet temmelig cavalierement med private Bevæmmeligheder og Rettigheder, de have anlagt deres Telefonledninger paa private Huse, ofte til meget stor Gene for Beboerne o. s. v. Jeg tror, at der har været noget vist utøjlet ved den private Virksomhed, og at den i nogen Grad har lukreret derved. Der kan derfor ikke være nogen som helst Betænkelighed ved nu at paalægge den passende Grænser og lade Staten tage i hvert Tilfælde en Del af Udbyttet.

Der er et Par enkelte Henstillinger, jeg gerne vil gøre, idet jeg i øvrigt, som sagt, skal afholde mig fra at komme ind paa Enkeltheder i Lovforslaget. Den første er med Hensyn til Bestemmelsen i § 2 om Naremaalet. Der staar: „Indenrigsministeriet kan for et begrænset Naremaal meddele Koncession paa Anlæg og Drift af Telegrafer og Telefontelefoner“. Det vil være bekendt, at der i Landstinget blev stillet et Undringsforslag om at fastsætte et bestemt Naremaal, 20 Mar som Maksimum for disse Koncessioners Varighed. Jeg tror, at vi i hvert Tilfælde ikke kunne undvære en Begrænsning af Naremaalet, og maaste det ogsaa kunde være rigtigt at begrænse det til den anden Side. Det er selvfølgelig heller ikke Meningen at gaa de private Selskaber for nær. Jeg gaar ud fra, at naar man vedtager et Forslag som dette, gaar man loyalt ind paa at anerkende den private Drift, og det kan ikke være Meningen fra nogen Side at ville snigmyrde den private Drift. Men det kan ikke nægtes, at naar der ikke er fastsat nogen som helst